

د ولسی جرگی د ریاست مقام ته د وکیلانو د پهلوانی او زور آزمایې مسابقه بیا هم نا کما مه شوه.

د ولسی جرگی ریاست ته کاندید وکیلان په څلورم ځل بیا هم ونه توانیدل چه خپل مشر وټاکي. دمگري ۱۵ نوماندو کاندیدانو خپل ځانونه دی مقام ته کاندید کړی دي. ولی یوه هم د اعتماد وړ را په یعنی ۱+۵۰ پوره نه کړه. د افغا

نستان د تیرو کلنو د پارلمانی تاریخ پر بنسټ تر اوسه پوری داسی ورته بیلگه نه ده لیدل شوی. او هم دا رنگه د نړی د ټولو هیوادوپه پارلمانی انتخاباتو کی به داسی نه وی شوی، چه د پارلمان مشر د پنځم ځل لپاره د انتخاباتو په درشل کی پخپلو منځو کی دی نه وی ټاکل شوی. نن چه د خلکو او د دولت تش په نا مه دغه وکیلانو خپلی رایې د پارلمان د مشر تابه لپاره و کارولی نو د دنیا ټولو خلکو خصوصاً صافغانانو په هیواد کی دننه او بهر د ټولیزویون پر پرده د دوی د شرم نه کی نانداری او تما شی ولید لي. دوی په بنکاره ډول سره ټا بته کړه چه د اولس اصلی استازی نه دي او یواځی په پیسو او واسطوی دی مقام ته ځان را رسولي دي. تر ټولو خنداوړه او

تعجب اوره خو لا دا ده چه وروسته له دی نه چه د ملت استازی د ولسی جرگی د مشر تابه د ټا کلو په پریکړو کی نا کما مه را غلل. نو بیا د خپلو دا یمی حقوقو او د پارلمانی چوکي د ساتلو په ننگه بی داسی شرم نا که پریکړه وکړه چه د ټولو خلکو د نفرت او خجالت وړ وگر ځید له. دوی د خپلی پری کړی پر بنا داسی فیصلی ته ورسیدل : چه د اولس مشر د فرمان په اساس او د سترې محکمې د پری کړی په منظور د انتخاباتو د کمیسیون ددر غلیو او فساد په هکله پلټنه او تحقیق غیر قانونی دي. او ځانگړی محکمه د منلو وړ نه ده. او باید ژر تر ژره دا پلټنی بندی شي . او محکمه لغوه شي.

دافغانستان ولسی جرگی په ننی غونډه کی د ټاکنو په تراود جوړی شوي ځانگړی محکمی د رنگېدو پریکړه وکړه او له ولسمشر حامد کرزي نه یې وغوښتل چې د استازو ددی پریکړی ملاتړ دی وکړي او محکمه دی با طله اعلان کړي ولسی جرگی په دی اړه د دریو مادو لرونکی یوه مصوبه هم تصویب کړه چې د جرگی د موقت مشر محمد سرور عثمانی لخوا ولوستل شوه. محمد سرور د جرگی استازو ته وویل چه د سترې محکمې په چوکاټ کی دځانگړی : محکمی جوړیدل د اساسی قانون او د ټاکنو د قانون خلاف دي. او د ټاکنو د پایلو په تراوی هر ډول پریکړه ناقانونه و بلله او هغه یی رد کړه. د ټاکنو د بهیر جرمی موارد له قانونی لارو چارو څخه د تعقیب وړ دي. او دریم دا چې د اساسی قانون د ۶۴ مادی پر بنسټ له ولسمشر نه غوښتل کیږي چې دغو سیاسی ناندیریو ته د پای ټکی کښیږدی. او د دغی محکمی د رنگولو په تراوی د استازو د پریکړی ملاتړ وکړي. مخالفه رایه نه شته د رایو په اتفاق مصوبه تصویب شوه. وکیلان ټوله په یوه خوله ددی پری کړی د تصویب په هکله بیله کومی مخالفی رایې سره اتفاق او یو نظر شول

وکیلان په دی هم نه پوهیږی، چه د جرگی د موقت رئیس په وجودکی د نوی رئیس اود دارا لانشأ دغرو د ټاکلو نه پرته ولسی جرگه د هیڅ قانونی پریکړی او فیصلی حق نه لري. دا ځکه لمری باید د جرگی رئیس وټاکل شي وروسته د جرگی منشیان چه له هغه نه وروسته بیا د ولسی جرگی غړی خپلی پری کړی د قانون پر بنسټ کولی شي. وکیلانو دا ډول فیصله بیا بیله شکه په اتفاق اراه سره بیله کومی مخالفی رایې تصویب کړه. د گران هیواد دغه اماتور وکیلان د خپلو شخصی گټو د ساتلو ننگه کوی. ولی د خلکو او هیواد د گټو د ژغورلو څخه ځان لیری ساتی. د استازو مو قتی رئیس چه یو وخت یی په خپله هم د ځا رنوالی او عدلیه ار گانونو کی دننه درلوده او د قانون د سپړنی په هکله تر هر چا ښه خبردي . بیا هم دستری محکمی په چوکاټ کی د ځانگړی محکمی د موجودیت څخه انکار کوي او دهغی محکمی لغوه کول په داسی حال کی طر حه کوی چه هغه محکمه د سترې محکمی د مشوری

دپاڼو شمیره: له ۱ تر ۳

اود رئیس جمهور د فرمان په اساس رسماً خپل کارته ادامه ور کوي. او په نژدې څو ورځو کې به خپله فیصلي اعلان کړي

د ولسی جرگی د انتخا باتو لړۍ له اوله سره لا هغه وخت د شک او تر دید سره مخا مخ شوه، کوم وخت چه د افغا نستان د ډیرو ولا يتونوپه مر کزونو ، ولسوالیو او علاقه داریو کې د نا امنی او نورو دلیلو پر بنسټ د طا لبانو، زور واکانو او توپک سالارانو د ویری او ترس له کیله خلک د انتخا با تو مر کزونو ته د خپلی قانونی رایې د ور کولو څخه محروم شول. ځایی چارواکواو بهرنی میشتو قوتونو هم د زړه د اخلاصه په دی پر وسه او چت گا مونه پورته نه کړل. او دا پر وسه د غټی ستونځی په توگه همدغسی نیمگړی پا ته شوه، چه گوا بنونو او غبر گونونه یی د هیواد مقننی ار گان په خطر کی واچوي ولی د حل لاره یی تر اوسه ورکه او لا درکه ده.....

دانتخا باتو مستقل کمیسیون او د شکا یاتو ځانگړی کمیسیون ددو میاشتو په جر یان کی د ټول افغا نستان د ولا يتونو د استازو د ټا کلو دسر نوشت په هکله داسی پری کړی وکړي. چه د انتخا باتو لړۍ یی نور ه هم د گواښ سره مخا مخ کړه. ددوی پری کړو د شک او تر دید فضا په ټول هیواد کی خپره کړه. او د انتخا با تو د بریالیو او نا کامو استازو د کرکیچ او لانجی لاره یی په بی غوریو او ناندربو بدله کړه، چه تر ننه پوری د فساد ، رشوت اودرغلي بیلگی یی د لویې څارنوالی له خواه تر څیرنی او تحقیق لاندی ونیول شوی. او د ستری محکمې مقام ته وسپارل شوی. لویه څارنوالی د (۴۰۰) نه زیاتی دوسیې ددرغلی او فسا د په منظور چه بر یالی وکیلان پکښی را بشکیل دی. ستری محکمې ته رسماً واستولی او محکمه تر اوسه پوری پر دغو دوسیو باندي د هیواد د ټولو ولایتو په سطحه خپل ځانگړی استازی استولی دی، او شپه او روځ لگیا دي تر څو د بر یالیو او معترضو کاندیدانو ددعوی پر اساس ځانگړي او عادلانه پری کړی وکړي. او د محکمې نتا ئج په بشکاره ډول سره بر ملا کړي.

دځانگړی محکمې د رئیس بناغلی صدیق الله حقیقی د وینا له مخی تر اوسه پوری ۸۳ بریالی وکیلان د پو بنتنو اوتحقیق لپاره محکمې ته را غو بنتل شوی دي. همدارنگه نوموړی زیا توی چه ددرغلی او فساد عوامل په مو جوده دوسیو کی ډیر لیدل کیږی. مونږ به د اسنادو پر بنسټ ډیر ژر خپله پری کړی اعلان کړو او د هیچا طرفداری به ونکړو، ولی ددوسیو څیرل او ددرغلی عوامل به خاما زمونږ د پری کړو بشکاره جو گه او نمونه وي.

داسی څر گندیږی چه د انتخا باتو په درشل کی د رشوت د را کړی ورکړی ضمیمه له ورايه بشکاري. او په دی هکله لویه څارنوالی ادعا لري، چه مستند کسیتونه او ددرغلی دپیسو د ورکولو په وخت کی درغ ثبث معتبر اسناد او شواهد د لو یی څارنوالی لا سته ورغلی دي، او دا ټوله بیا په رسمی ډول محکمې ته سپارل شوی دي. دا چه محکمه به ددی ټولو اسنادو پر بنا څرنگه فیصله کوي. مونږ به یی په ډیر نژدی وخت کی ووینو او پری خبر به شو.

داسی امکان هم شته چه دزور واکانو د تحدید او مداخلې په وجه دلویې څارنوالی او محکمې پری کړي ټولي د عمل پراوته ور ونه دانگي او تیر پرتیر هیر پر هیر د ټولو جوانیو او طرفینو د قبول وړ وگرځی. دا به په داسی حال کی امکان لری او توافق ته رسیږی، چه دولت و معترضو کاندیدانوته د مشرانو په جرگه کی د انتصابی استازو د معرفی کولوگرانتی ور کړي، او یا د وزارت او لویو ریاستونو په مقام کی ددوی سره د ژمني موافقه وکړي. دا ځکه چه د معترضو کاندیدانو په د له کی هم زیا تره بیا همغه زاړه وکیلان شامل دي چه په تیره دوره کی یی د خلکو د استازو په توگه د هیواد او دخپلی سیمی د خلکو لپاره هیڅ هم نه دی کړي. ولی نن دوی بیا د خلکو د استازی تر نا مه لاندی د هغو د ملاتړ ننگه کوي. او ځان د خلکو واقعی وکیل گنی. چه په اصل کی داسی نه ده. د جمهوری ریاست او ولسی جرگی د انتخا باتو سلسلي د افغان اولس و ټولو وگړو ته داسی تجربه او درس پریښوی ، چه مونږ یی ټوله هک پک حیران کړی یوو. دجمهوری ریاست په ټاکنو کی بهر نیانو پوره لاس وهنه وکړه. او د ولسی جرگی په انتخا باتو کی بیا د ټا کنی آزاد کمیسیون او د شکا یا تو مستقل ځانگړی کمیسیون خپله دنده د انتخا باتو دمر بوطه قانون د بنه پلی کولو او غور کولو وجه په بنه توگه سره سر ته ونه رسوله، چه پایله یی نن د رسوایی، درغلي او بد نامی پر لیکه ولاړه ده، ولی د انتخا باتو د پرستیژ او حیثیت لړۍ یی د شک او تردید لاندی را وستل، چه دا به زمونږ د ټولنی او خلکو په روان ژوند کی په لوړه بیه تما مه شي. نو ځکه په ډاگه ویلي شو چه مو جو ده وکیلان په زیا ته پیمانده د خلکو اصلی استازی نه دي. او نه هم دوی دملت داستازیتوب دا گران بیټی تر منزله رسولی شي.

په اوسني پارلمان کی د ملت موجود استازي په لاندی ډولو ټپلو سره ویشل شوی دی:

لمړي ډله : دا ډله د جهاد د پخوانیو مجا هدینو، تو پک سالارانو، زور واکانو، بیروکرا تانو او دسیاسی مختلفو گوندونو او ډلو تر منځ ته را غلي دي، چه هر یو یی د خپلو شخصی گټو او گوندی گروپونو ملاتړ ته غاړه ایږدي. ددی ډلی استازی هم په دولتی چارواکو کی او هم په سیاسی گوندونو کی ملاتړی او خواخوږی همکاران لري.

دوهمه ډله: دا ډله د موجوده حکومت د رئیس جمهور نه نیولی بیا د وزیرانو ، رئیسانو والیانو، او ولسوالانو په بشکاره ملاتړ او کمک منځ ته راغلی ده. چه استازی یی ددولت په مو جوده دستگاوو کی د زور او زر توان مندی او امکانات لري. او دخپلو کړیو په لار بنوونه عمل کوی، او دهغوي د مشورو سره سم خپلی شخصی گټی هم په نظر

کی نیسي. دوی د لمړۍ ډلې سره هم د معاملي او جوړجاړي پر بنسټ ځانگړي موافقي ته رسيدلای شي. ددوی هدف او کړنلاره يوه ده، ولې کله کله بيا د شخصي گټو پر بنا د اتحاد د چوکاټ نه وزي او دمخالفت لاره نیسي. دريمه ډله: دا ډله د افغانستان د سوداگرو پانگه والو، منتفيذونو، ځایي ځانانو او پيسه دارانو څخه منځ ته راغلي ده. ددوی هدف يواځې پارلماني چوکي ته راتلل فقط د خپلو شخصي پانگو او سرمايي د غزولو نوره پراختيا او وده ده. چه دوی په خپله د خلکو اصلي استازي نه دي. او نه هم د هغوي دکراواو تراو غم ورسره دي. بلکه يواځې يي خپلي گټي پکښي نغښتي دي. او دضرورت په وخت کې د معاملي و هر ډول جوړجاړي ته تيار دي. په دی ډله کې دکم عمر ځوانان چه دهيواد په سطحه، ډير کم معلومات لري د پارلمان د استازيتوب وياړ ور په برخه شوی دي. څلورمه ډله: دا ډوله چه شمير يي خورا لږ دي د اولس د استازي په توگه په مستقيمه توگه په تصادفي ډول سره د پارلمان چوکي ته يي لاره پيدا کړی ده. دوی د پارلمان په تشکيل کې ډير کوچني اقليت دي. چه د پارلمان په پری کړو کې به برلاسه او پراخه اغيزه ونلری. ولې په ځينو مواردو کې بيا ددوی رايه د فيصلې توازن بدلولای شي.

پای.

د پاڼو شميره: له ۳ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنيت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادښت: دلپکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په ځير و لولئ